

V. mezinárodní konference České asociace orální historie

Michal Louč

Již tradiční konference České asociace orální historie (COHA) má za sebou pátý ročník, tentokrát s podtitulem „Mnoho tváří orální historie. Od teorie a metodologie k výzkumné praxi, výuce a popularizaci“. Konference byla uspořádána ve dnech 15. - 16. února 2017 v Brně ve spolupráci Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Etnografického ústavu Moravského zemského muzea (MZK) a COHA. Odborná část konference proběhla v příjemném prostředí nové budovy Ústavu pedagogických věd.

Na konferenci bylo přijato plných 47 příspěvků, přičemž mezinárodní rozměr jí dávalo šest účastnic ze Slovenska a jeden účastník z USA. Rozložit takovou porci příspěvků do dvoudenní akce jistě není jednoduché, nejsem si ale jist, že zvolené řešení bylo to nejšťastnější. Hlavní část programu byla vměstnána do tří bloků po třech paralelních sekcích, takže navzdory neustálému přebíhání ze sálu do sálu člověk nemohl slyšet zdaleka vše, co si předsevzal. Ve všech dalších ohledech však byla organizace bezchybná, včetně doprovodného programu, na němž se významnou mírou podílela Jana Poláková z MZK (závěrečná túra po brněnské architektuře byla zážitek!).

Ale zpět ke konferenčním příspěvkům. Středeční dopoledne bylo věnováno slavnostnímu zahájení a sérii vystoupení hlavních řečníků. Řadu podstatných problémů tematizovalo úvodní vystoupení Radmily Švaříčkové Slabákové (Univerzita Palackého v Olomouci) *Vzpomínání a emoce: od studií paměťových k orální historii*, na který navázal Michael Kilburn (Endicott College) svým příspěvkem na téma českého undergroundu. Hana Hlášková (Univerzita Komenského v Bratislavě) poté hovořila o vztahu orální historie a folkloristiky, načež tuto část uzavřel Miroslav Vaněk (Akademie věd ČR) s příspěvkem *Teorie a praxe OH: malé ohlédnutí za padesáti lety organizované orální historie ve světě a dvaceti lety její existence v ČR*, ve kterém kriticky a výstižně zhodnotil vývoj oboru a četná úskalí, se kterými se potýká. Mimo jiné problematizoval rozšířený názor, že rozvoj orální historie je

bytotně spojen s rozvojem demokracie, přičemž poukázal na její mohutný rozvoj v zemích jako je Čínská lidová republika, nebo Kazachstán.³²³ Za velký problém zároveň považuje především ideologické a instrumentální pojmání dějin, které jde zcela proti metodě a smyslu orální historie.

Nyní ještě několik střípků z paralelních sekcí. Jiří Zounek, Michal Šimáně a Dana Knotová (Ústav pedagogických věd FF MU) ve dvojici příspěvků *O vstupu na tenký led. Orální historie ve výzkumu soudobých dějin školství a Učitelé základních škol v období pražského jara a počátku normalizace* shrnuli poznatky z právě uzavřeného grantového projektu zkoumajícího metodou orální historie normalizační školství.³²⁴ Pavel Stehlík (Vojenský historický ústav) hovořil o etablování metody orální historie ve Vojenském historickém ústavu.³²⁵ Petra Schindler-Wisten (Akademie věd ČR) vystoupila s příspěvkem *Orální historie v časosběrné perspektivě. Sto studentských revolucí po 20 letech*, kterým představila východiska nejnovějšího projektu Centra orální historie. Michal Louč (Ústav pro studium totalitních režimů) ve vystoupení *Orální historie a Jazzová sekce* představil svůj loňský popularizační projekt, v rámci kterého vznikla tematická webová stránka *Jazzová sekce 1971–1988 – Historie, vydavatelství a dokumentace*.³²⁶ Dále hovořil o historii Sekce a konfliktních pamětech různých skupin aktérů z řad bývalých členů a aktivistů. V závěru stručně představil svůj aktuální projekt zaměřený na československé vězeňství v letech 1965–1992. Jiří Hlaváček (Akademie věd ČR) představil v rámci programu NAKI vyvíjeného virtuálního asistenta pro zpřístupnění historických audiovizuálních dat (následující den se tomuto tématu věnovala rovněž Marie Barešová z Národního filmového archivu, který se na tomto projektu také podílí). Veronika Musilová Kyrianova (Národní muzeum) hovořila o využití orální historie v dokumentaci divadelní práce pro muzejní sbírky, přičemž na stejném panelu byly také

³²³ V tomto ohledu stojí za pozornost například sborník *Oral History and Public Memories* (eds. Paula Hamilton a Linda Shopes), v němž například Kevin Blackburn v článku *History from Above: The Use of Oral History in Shaping Collective Memory in Singapore* popsal, jak singapurská orální historie primárně slouží k prosazení a upevnění jednostranné režimní historické paměti.

³²⁴ Letos už také vyšla první publikace uvedených autorů *Socialistická základní škola pohledem pamětníků: Sonda do života učitelů v Jihomoravském kraji* (nakl. Wolters Kluwer 2017) a druhá bude vydána ještě letos.

³²⁵ Svůj dosavadní průzkum letos publikoval v knize *Já, voják z Afghánistánu: Vzpomínky českých veteránů* (CPress 2017).

³²⁶ Viz <http://jazz.ustrcr.cz/>

MEMO 2017/1

dva zajímavé příspěvky se sportovní tematikou. Šárka Rámišová (Národní muzeum) představila příběh první československé volejbalistky hrající v zahraničí Hany Synovcové a Gabriela Havlůjové (Magistrát města Kladna) pro změnu příběh známé cvičitelky aerobiku Olgy Šípkové. Velmi mě zaujal mezi oběma příběhy vzniklý kontrast, zajímavý nejen z hlediska proměny společnosti a sportu, ale i genderu. Ve výsledku velmi pozitivní bylo zjištění, kolik nejrůznějších institucí, organizací a výzkumníků se orální historii věnuje a v jak obrovské šíři témat. To je nepochybně velkým příslibem do budoucna.